

IV. Kárpát-medencei fiatal magyar történészek tábora

Absztraktkötet

IV. Kárpát-medencei fiatal magyar történészek tábora

Absztraktkötet

Szerkesztette:
Kiss Gábor Ferenc

Belvedere Meridionale, 2016.

ISBN 978-615-5372-59-9

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

Tisztelt előadók, résztvevők!

Szeretettel köszöntöm a tábor résztvevőit, illetve mindazokat, akik kézbe veszik absztraktkötetünket. Az idén negyedik alkalommal megrendezett tábor a hatvanadik évforduló kapcsán kiemelten foglalkozik az 1956-os forradalom és szabadságharc témakörével.

De, hagyományainkhoz híven a résztvevők saját kutatási témájuk egy szeletét is a közönség elé tárhatják. A programon végigtekintve láthatjuk, az előadások a történelemtudomány széles palettáját ölelik fel. Remélem, a „szigorú” szakmai programok mellett alkalom adódik kölcsönös eszmecserére, vitára, kérdésekre és kapcsolatteremtésre.

A szervezők nevében mindenkinek kívánom, hogy az együtt töltött napok szakmailag és személyes kapcsolatok terén egyaránt épülésünkre szolgáljanak.

Kiss Gábor Ferenc

főszervező

Az esemény megrendezését támogatta:

Helyszín: ÓPUSZTASZERI NEMZETI TÖRTÉNETI
EMLÉKPARK

Időpont: 2016. július 7–10.

Rendező: BELVEDERE MERIDIONALE

BELVEDERE
MERIDIONALE

Történelem és társadalomtudományok
www.belvedere.meridionale.hu

Program

1. nap (július 7. csütörtök)

12.00 Érkezés, regisztráció. Szálláshelyek elfoglalása.

16.00 Megnyitó.

Házigazda: KERTÉSZ PÉTER igazgató (Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark)

Tábor programjának ismertetése. (KISS GÁBOR FERENC)

16.10–17.10. Felkért előadók

SZAKOLCZAI ATTILA: *A vidék '56-ja*

ZALAI ANITA: *Franco és az 56-os forradalom*

17.30 Résztevők előadásai I.

JUHÁSZ PÉTER: *A 9. századi szláv vándorlás – szerbek, horvátok, morvák*

SZANKA BRIGITTA: *Anjou- és Zsigmond-kori utazások vizsgálata és annak módszertani lehetőségei*

BÉLFENYÉRI TAMÁS: *Ivánka váradai püspök (1318–1329)*

HALMÁGYI MIKLÓS: *Góg és Magógtól a Hunyadiak hollójáig.*

Gondolatok Ady Endre és Arany János történelmi témájú műveinek középkori forrásháttéréről

19.30 Vacsora.

2. nap (július 8. péntek)

8.00 Reggeli

10.00 Résztevők előadásai II.

TÓTH DOMINIK: *Interdiszciplináris módszerek XV. sz.-i török-ellenes
hadjáratok kutatásában*

BÁN KATALIN: *Karakterábrázolás pszichológiai háttere Seneca
drámáiban*

KISPÁL RICHÁRD: *A migráció lélektana és technológiai vetülete*

DÁVID BENJÁMIN: *A Nagy Háború hősi halottai Gyomán*

CSERHÁTI KATALIN: *Vasutasok az első világháború és Trianon
sodrában*

HAMERLI PETRA: *A lateráni egyezmény a két világháború közötti
magyar–olasz
kapcsolatokban*

13.00 Ebéd

14.00 Felkért előadók

JANCSÁK CSABA: *A szegedi MEFESZ értékvilága, hatóköre, hatásai*

KAHLER FRIGYES: *A sortűzek kérdése az '56-os forradalomban - A
megtorlás jogon kívüli és jogi útjai*

ZINNER TIBOR: *A kádári megtorlás rendszere*

16.00 Résztevők előadásai III.

SZABÓ SÁNDOR: *Kunszentmártoni emlékek a második világháborúban*

OLÁH ANDRÁS PÁL: *A szövetséges légierők magyarországi légifelderítésének kérdései a II. világháború idején*

PÉTERFFY GERGELY: *Dél-Alföld vasúti közlekedése a II. világháború utáni években, 1944–1949*

ANDAHÁZI SZEGHY VIKTOR: *A rákoskeresztúri Büntetőbírói és Ügyészi Akadémia hadbírói és katonai ügyészei. 1949–1953*

FRÖHLICH DÁVID: *A Magyar Néphadsereg sereglovassága 1952–1954*

18.30 Kerekasztal beszélgetés: KAHLER FRIGYES, ZINNER TIBOR.

Moderátor: Kiss Gábor Ferenc

19.30 Vacsora. Bográcsolás. Főzőmester prof. dr. Pászka Imre

3. nap. (július 9. szombat)

8.00 Reggeli

9.00–12.30 Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark megtekintése. (Skanzen, Feszty-körkép, 3D mozi, Várak és csaták a középkori Magyarországon, Őseink arca)

12.30 Ebéd

14.00 Résztevők előadásai IV.

BOBAY ISTVÁN: *Honolulutól Tardy Lajos hagyatékaig*

DINNYÉS PATRIK: *II. József első három „hódítása”*

KÖRÖS ÁKOS: *Kiszombor történeti demográfiája a 18. század végén*

BALÁZS GERGELY: *Elmos(ód)ott emlékezet (1956)*

BARACS RÓBERT: *Az '56-os magyar menekültek fogadása és integrációja*

CSÍK ÁDÁM: *Acéláradatban. Szovjet páncélos taktikák 1944-45-ben és 1956-ban a Budapesten*

MEZEY BENCE: *A statikus védekezés evolúciója az I. világháborúban*

LENGYEL ÁDÁM: *Amerikai harci mentőakciók – Szomália és Afganisztán*

KISS DÁVID: *A magyar rendőri terrorelhárító szolgálatok története (1987 – 1998)*

SZÖTS ZOLTÁN OSZKÁR: *Miért lesz ma valaki történész?*

19.30 Vacsora

20.30. Borkóstoló

A kóstolást vezeti: Kovács Attila

4. nap. (július 10. vasárnap)

8.45 Reggeli.

10.00 Számítógépes csata szimuláció – gyakorlati bemutató.

KARDOS TAMÁS: *A „Hétmagyar harcai” interaktív hadtörténeti program elméleti- és gyakorlati haszna a történelemoktatásban és a történeti szemléletformálásban*

TURDA GÁBOR: *A számítógépes csatarekonstrukciók – A hadtörténet új elemei*

Résztevők és előadásaik

Andaházi Szeghy Viktor PhD

(andaszegi.viktor@mail.militaria.hu, Hadtörténeti Intézet és Múzeum)

Kutatási (érdeklődési) terület: hadtörténet, XX. századi magyar történelem, a 2. világháború története.

Előadás címe:

A rákoskeresztúri Büntetőbírói és Ügyészi Akadémia hadbírói és katonai ügyészei. 1949–1954.

Absztrakt

A magyar igazságszolgáltatás sztalinizációjának egyik jellegzetes inkubátorát a Dobi István kormánya által jegyzett 4181/1949. MT rendelet teremtette meg. A Ries István igazságügyminisztersége alatt az 1949. augusztus 5-i minisztertanácsi ülésen előterjesztett rendelet a Dobi-kormány során kikristályosodó Rákosi-rendszer későbbi koncepciós pereinek személyi megalapozását szolgálta.

Az igazságszolgáltatási rendszer átalakításának lényege abban állt, hogy az 1945. előtt végzettséget szerzett, és így személyükben nyilvánvalóan kifogásolható bírák és ügyészek lecserélésével a Párt (vagyis Rákosiék) szempontjából lojális személyek vegyék át az ítékezés gyakorlati feladatait. A

jogászképzés teljes átalakítása eredményeként megszüntették az egyetemi doktori címek adományozását, amivel az Akadémián végzetek formális egalizációját kívánták elérni. A jogvégzetek új minősítése az „okleveles jogász” lett, és ennek az új jogász generációnak az egyik legnagyobb keltetője a rákoskeresztúri Büntetőbírói és Ügyészi Akadémia.

Az Akadémiára a pártszervek javaslatára kerültek be a megbízható, munkás-paraszt származású káderek. Az egyéves képzés alatt az oktatók az esetenként félalnfabéta hallgatókat bírónvá, ügyésszé képezték – több-kevesebb sikerrel, amint erről a kibocsátó minősítések tudósítanak.

Az akadémián végzetek közül többen kudarcot vallottak beosztásaikban, de néhány, valóban tehetséges fiatal a szocialista törvényesség öreként komoly karriert futhatott be a későbbiek során. Utóbbiak közül számosan a Legfelsőbb Bíróság Katonai Kollégiumának alelnöki, elnöki tisztségéig is eljutottak.

Előadásomban e sajátos intézmény rövid történetét vázolom fel, kitekintve néhány jellemző sorsú, hadbíró és katonai ügyész hallgatóra, akik számára lojalitásuk legnagyobb próbája az 1956-os forradalmat követő megtorlás időszakában következett be.

Kulcsszavak: katonai igazságszolgáltatás, hadbíróság, katonai ügyészség, Büntetőbírói és Ügyészi Akadémia,

Balázs Gergely

(gerzson80@gmail.com, SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Az 1956-os események és az államszocializmus működése, története a fő kutatási és érdeklődési területem. A forradalomban a tömeg és a spontán szerveződések működésének mechanikája, illetve reakcióinak vizsgálata. A fegyveres konfliktusok kialakulásának okai, lefolyásuk. Az államhatalom működésének és rövidzárlatainak problémái, a belügy és a néphadsereg reakciói. A államszocializmus hétköznapi és audiovizuális kultúrája, története különös tekintettel a színházra, a filmre és a rádióra, könnyűzenére.

Előadás címe:

Elmos(ód)ott emlékezet

Absztrakt

Előadásom két részből áll: egy kutatási beszámoló és egy forráskritikai elemzés, adott példán keresztül. Előadásomban az 1956-os a helyi események torzításából adódó történetírói eltévelyedések veszélyére, és a forráskritika fontosságára, illetve a forráskezelés nehézségeire keresem a választ

Kulcsszavak: 1956, forradalom, forráskritika, emlékezet

Bán Katalin (ban.katalin90@gmail.com, Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Ezüstkori római irodalom

Előadás címe:

Karakterábrázolás pszichológiai háttere Seneca drámáiban

Absztrakt

Előadásom célja Seneca igen tudatosan használt pszichológiai eszköztárának feltárása drámai műveiben. Tragédiái - görög elődeitől eltérően - nem igazán cselekménydrámák, a változások inkább a főhősök lelkivilágában zajlódnak le. Ezen opusok minél alaposabb megértéséhez érdemes megvizsgálni, hogy Seneca milyen építőkövekből dolgozott a szereplők megalkotása során, mennyire volt tisztában a szelf pszichológiai fogalmával. Hogyan jelenik meg műveiben a harag pszichológiája, a harag, mint motívum, s az azzal rokon erők, kísérőjelenségek?

Fontos szempont továbbá a hősök külső, a külvilág felé mutatott drámai personájának megismerése.

Kulcsszavak: Seneca, karakterábrázolás, szelf, harag

Baracs Róbert István

(baracsrobert@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK
Történelemtudományi Doktori Iskola, Modernkor Program)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatási területem főiskolai tanulmányaim alatt elsősorban a kora újkorra, a reformációra és Hódmezővásárhely helytörténetére koncentrálódott. Egyetemi történelmi tanulmányaim alatt érdeklődési, kutatási területem megváltozott, a Benelux államok gyarmatainak felbomlását, a dekolonizációt kezdtem el vizsgálni. Ennek szerves folytatásaként jelenleg Belga-Kongó függetlenné válásával és a kongói válság kutatásával foglalkozom.

Emellett foglalkoztat a történelmi események megjelenése a zenében, például az I. világháborús magyar katonadalok.

2015 ősze óta – egy ösztöndíjnak köszönhetően – a hollandiai magyar emigráció és a magyar-holland kapcsolatok történetét kutatom

Előadás címe:

*Az '56-os magyar menekültek fogadása és integrációja
Hollandiában*

Absztrakt

Az '56-os Forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából különösen aktuális annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy

miként alakult a Magyarországról kényszerből kivándorolt emberek és közösségek élete. Ehhez kíván hozzájárulni az előadás a Hollandiára vonatkozó tényekkel, ismeretekkel.

Az előadás kísérletet tesz annak bemutatására, hogy kik, milyen számban és hogyan kerültek Hollandiába a forradalom leverését követő hónapokban. Hogyan oldották meg a menekültek befogadását? Kik és milyen módon vettek ebben részt? Miként sikerült beilleszkedniük új lakóhelyükre? Hogyan alakult a hollandiai magyar diaszpóra további sorsa?

A már publikált forrásokon kívül az előadásban az ötvenhatos magyarokkal készített interjúk is fontos szerepet kapnak az események emberközeli bemutatásában.

Emellett az előadás számba veszi azokat az emlékeket, amelyek '56 emlékét őrzik mind a mai napig Hollandia szerte.

Kulcsszavak: Ötvenhat; forradalom; menekültek; integráció; Hollandia; Oral History

Bélfenyéri Tamás János

(belfenyeri_tamas@yahoo.com, Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE), Kolozsvár)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Magyarország középkori egyháztörténete, egyházi társadalom (főpapság, egyházi középréteg, alsópapság, szerzetesrendek).

Váradí egyházi társadalma a XIV. században (az Anjouk korában)

Előadás címe:

Ivánka váradí püspök (1318–1329)

Absztrakt

Ivánka váradí püspök atyja, Ivánka *comes* volt, testvérei pedig Miklós és András. 1291-től váradí éneklőkanonokként, 1294-ben olvasókanonokként, 1306-ban pedig már prépostként említették meg. Részt vett az 1318-as kalocsai zsinat, ahol a főpapok Csák Máté egyházat érintő kártételei és Károly Róbert erkölcstelen élete, egyházellenes lépesei kapcsán hívtak össze. Ivánka okleveleink szerint a király „komája” volt, nem csoda tehát Károly Róbert az ő nevelésére bízta törvénytelen fiát, Kálmánt (a váradí egyházmegye kanonokja, majd később győri püspök). A váradí püspök közbenjárására a debreceni Szent András templomot, az azt törvénytelenül elfoglaló domonkos szerzetesek visszaadták a plébánosnak. Jóváhagyásával Telegdi Csanád váradí prépost 1320-ban megalapította a Szűz Máriáról elnevezett kisebbik káptalant (társaskáptalant). Püspöksége idején jött létre a fugyivásárhelyi Szent Jeromos pálos monostor. Ivánka a székesegyház sekrestyéjében Szent Erzsébet tiszteletére oltárt emelt, itt lelt örök nyugalomra. Pecsétje sajnos töredezett formában maradt ránk.

Kulcsszavak: váradi püspök, Károly Róbert uralkodása, Kálmán herceg, Telegdi Csanád prépost, debreceni Szent András templom, fogytivásárhelyi pálosok

Bobay István Zoltán

(bobay.istvan87@gmail.com, Károli Gáspár Református Egyetem)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Habsburg Miksa császár kíséretében 1864-1867 között Mexikóban szolgált Österreichische Freiwilligenkorps magyarországi katonáinak története

Előadás címe:

Honolulutól Tardy Lajos hagyatékaig

Absztrakt

Bobay István előadásában arról számol be, hogy a 2013 nyarán a Hawaii State Archives és a Hawaii State Library intézményekben folytatott tudományos kutatásától miképpen jutott el az 1990 januárjában elhunyt neves magyar történésznek Tardy Lajosnak a családja birtokában lévő ez idáig feldolgozatlan kutatási hagyatékaéhoz.

A prezentáció három részből épül fel. Az első részben az előadó ismerteti az Amerikai Egyesült Államokban folytatott tudományos kutatásának az eredményeit, amelynek középpontjában Jajczay József magyar huszár élettörténete állt - aki miután Habsburg Miksa

császár oldalán teljesített katonai szolgálatot Mexikóban, a Hawaiian Royal Household Troops kiképző kapitányaként tevékenykedett – amely 2014-ben a Századok hasábjain került publikálásra. Az előadás második részéből megtudhatjuk, hogy a fiatal történész mester szakos szakdolgozati témájának miért éppen a Mexichanische Österreichische Freiwilligenkorps magyarországi résztvevőinek a történetének a kutatását és feldolgozását választotta, továbbá azt is, hogy milyen forrásokra tudott támaszkodni és, hogy milyen kutatási módszereket alkalmazott, illetve, hogy milyen eredményekre jutott. A befejező részben pedig bemutatásra kerül, hogy Tardy Lajos hagyatékának a rendezésével – amelyet 2016 nyarán kezd meg a szerző - és további levéltári források bevonásának a segítségével milyen további kutatási irányok rajzolódnak ki.

Kulcsszavak: Jajczay József, Mexichanische Österreichische Freiwilligenkorps, Tardy Lajos hagyatéka

Cserháti Katalin

(cserhati1227@gmail.com, Eszterházy Károly Főiskola
Történelemtudományi Doktori Iskola)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Vasút- és társadalomtörténet a 19-20. században.
Magyarország története a dualizmus korában, vasutas sport a dualizmus időszakában és a két világháború között

Előadás címe:

Vasutasok az első világháború és Trianon sodrában

Absztrakt

Köztudott, hogy az első világháború és az azt követő évek jelentős változást okoztak, amely a vasúti közlekedést is jelentősen befolyásolta, az alkalmazottak életével együtt. Az első világháború okozta hatások a vasutasok életében, illetve, hogy maga a MÁV – mint Magyarország egyik legnagyobb vállalata- hogyan reagált az eseménysorozatra, már kevésbé ismert. A szolgálati táblázatok, naplószerű feljegyzések az első világháborúról, MNL-ban megtalálható iratanyagok, etc. felhasználásával próbálom meg bemutatni mindazon változásokat, traumákat, amelyet az első világháború okozott 1916 és 1924 között

Kulcsszavak: vasúttörténet, első világháború, Trianon

Csik Ádám Lajos

(csikadam4@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Érdeklődési területem a magyarországi hadtörténet és a magyarországi XX. század események adja. Jövőbeli elképzeléseimben a Rákosi és Kádár korszak fegyveres erőinek kutatását tűztem ki célul. Ezen elképzeléseim mellett még a kevésbé

kutatott magyarországi XX. százai események, folyamatok kutatása is szerepel.

Előadás címe:

„Acéláradatban”: Budapesten alkalmazott szovjet páncélos taktikák 1944-45-ben és 1956-ban

Absztrakt

Előadásom témája a 20. században több alkalommal is hadszínterré váló Budapest területén folytatott városi harcok során bevetett orosz páncélosok városi taktikái. A prezentáció gerincét a Budapesten alkalmazott szovjet páncélos taktika fogja adni, de annak jobb megértéhez az eseményekkel és a témával szorosan összefüggő, más elemzési pontokat is figyelembe veszek. A budapesti csata a második világháborúban az egyik legtovább elhúzódó városostroma a maga 102 napos hosszával. Míg az '56-ban kirobbant magyar forradalom a legismertebb és az egyik, ha nem a legjelentősebb fegyveres felkelés volt a keleti blokk történetében. Mindkét, gyökeresen eltérő politikai és katonai helyzetben a szovjet vezetés, kezdetben, kísértetiesen hasonló módon reagált. Céljuk Budapest gyors elfoglalása, és ellenállásának mihamarabbi letörése volt. Míg ezt a világháború során az erőltetett előretöréssel járó negatív hatások, és a város külső védelmi gyűrűje lehetetlenné tette, addig '56-ban a gyorsan kialakuló városi ellenállás, és a később elégtelennek minősülő harci alkalmazás akadályozta meg. Mindkét konfliktus során fontos szerepet játszó szovjet csapatok, a kezdeti kudarcokon

túllépve, az eredeti elképzeléseket felülvizsgálva, mindkét-szer megtalálták a magyar főváros elfoglalásának, és pacifikálásának sikeres módját. Ezt a világháború során teljes bekerítéssel, és a városban folytatott harcok alatt, az előretörés páncélosok általi támogatásával oldották meg. Addig 1956 novemberében, a második világháborúban Budapest belvárosában is alkalmazott városi páncélos taktikához visszanyúlva, azt a meglévő brutális technikai és létszámfölényhez igazítva, verték le a magyar forradalmat. Ezért úgy gondolom, hogy a fővárosban lezajlott két, időben egymáshoz nagyon közeli városharc fontos tanulságokkal szolgál a városi páncélos hadviselés fejlődéséről, és érdekes adalék a 20. századi beépített területeken vívott harcok tanulmányozásához.

Kulcsszavak: Budapest, Szovjet Hadsereg, páncélosok, páncélos taktika. városi harc

Dávid Benjámín

(bman@citromail.hu, Szegedi Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Magyarország története a 20. században (különös tekintettel Gyomaendrőd történetére). Gyomaendrőd az első és a második világháború időszakában. Gyomaendrőd a második világháború utáni években

Előadás címe:

A Nagy Háború hősi halottai Gyomán

Absztrakt

A helytörténeti anyagok után olvasva /kutatva arra lettem figyelmes, hogy a XX. századi helytörténetből még sok anyag várat magára és arra, hogy feldolgozásra kerüljön. A szakirodalmat olvasva figyeltem, hogy sokszor csak az országos szintű eredményeket elemezzük és mutatjuk be. Fontosnak tartom, hogy helyi szinten is megvizsgáljunk egy-egy meghatározó jelentőségű történelmi eseményt. Ezen vizsgálatok alapján érdekes adatokhoz juthatunk, sőt az országos eredményekkel összevetve meglepő eredményre bukkanhat a feldolgozást végző kutató végző kutató. Ezért döntöttem úgy, hogy szülővárosom, Gyomaendrőd 20. századi történetét kezdem el részletesen vizsgálni. Fontos megjegyezni, hogy a vizsgált időben Gyoma és Endrőd két különálló község volt, majd az 1982 évtől, az összevonást követően, találkozhatunk Gyomaendrőd településsel.

Gyoma község egy klasszikus alföldi település, amely Békés vármegyében a Hármas-Körös bal partján fekszik. Ezen a területen az 1910-es népszámlálási adatok alapján Gyomát 11699 fő lakta. Az emberek életében fontos szerepet játszott a vallás, így e község lakóinak számára is. Ha megvizsgáljuk a népszámlálási adatokat, akkor láthatjuk, hogy felekezeti szinten, Gyomán 1910-ben a református többséggel találkozhatunk. Ennek a felekezetnek a tagjai az összlakosság 73,72%-át tette ki. A római katolikusok aránya

14,83%, míg az evangélikus vallásúak az összlakosságban 8,58%-ot képviselnek. Továbbá a községben az alábbi felekezetekkel találkozhatunk még: Izraelita: 290 fő, Görögkeleti: 19 fő, unitárius: 3 fő és egyéb: 21 fő. A nemzetiségeket megvizsgálva észrevehetjük, hogy a lakosság 94%-a magyar nemzetiségű, emellett egy 5%-os német és egy közel 1%-os tót kisebbséggel találkozunk az összlakossághoz viszonyítva.

Érdeklődésem homlokterében az áll, hogy pontosítsam Gyoma első világháborús veszteségi adatai és feldolgozzam azoka. Ehhez kapcsolódóan keresem a válaszokat arra, hogy Gyoma szülöttei hányan, hol, mikor és milyen alakulatban szolgálva lelték a halálukat a harctéren vagy a csatatéren szerzett sebesülések által az orvosi sátrakban. Végezetül pedig a korabeli népszámlálási adatokat bevonva a kutatásba, elemzem, hogy milyen társadalmi, demográfiai és gazdasági változásokat idézett elő az elesett katonák hiánya a község életében.

A munkám elkészítéséhez a Békés Megyei Levéltár Békési Fióklevéltárában gyűjtöttem anyagot. Ezen belül is a Halotti anyakönyvek szolgáltak forrásul.

Kulcsszavak: Gyoma, hősi halott, front, demográfia, Első Világháború, veszteségek

Dinnyés Patrik

(dinnyes.patrik@gmail.com, Eszterházy Károly Egyetem)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Habsburg Monarchia 18. század második felének kelet-európai politikája és II. József oroszországi útjai. A 17–18. századi Kelet-Európa, Az orosz birodalmi cím felvétele (1725), Moszkva mint a harmadik Róma elmélete, A Habsburg Monarchia kelet-politikája, II. József közeledése a Porosz Királyság és az Orosz Birodalom felé

Előadás címe:

II. József első három „hódítása”

Absztrakt

II. József 1765-től mint császár, nem egyszerűen beleavatkozott, hanem aktívan alakította a Habsburg Monarchia külpolitikáját, gyakran édesanyja ellenszenvét is kiváltva. A császár által végbevitt külpolitikai doktrína váltásnak első három eredménye lett a Szepesség 1769-es visszacsatolása, a Lengyel-Litván Nemzeti Köztársaság első felosztása, ezáltal Galícia és Lodomeria megszerzése (1772) és végül Bukovina annektálása (1774). Vélhetően ezen területi gyarapodások leginkább II. József és Kaunitz kancellár külpolitikai irányításának köszönhetőek

Kulcsszavak: Habsburg Birodalom, II. József, külpolitika, hódítások

Fröhlich Dávid

(fr.david90@gmail.com, Károli Gáspár Református Egyetem BTK
Történettudományi Doktori Iskola)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatásaim középpontjában Magyarország XX. századi hadtörténete áll, azon belül is a két világháború és a köztük lévő időszak eseményei, különös tekintettel a magyar lovasság szervezésére, alkalmazási elveire és harcaira.

Előadás címe:

A Magyar Néphadsereg sereglovassága 1952–1954

Absztrakt

A második világháború végeztével a magyar királyi Honvédségen belül felállított lovas sokáig seregtestek utód nélkül maradtak. 1945 és 1952 között ugyan voltak próbálkozások egy lovasezred felállításáról, de a végleges megvalósításig nem jutottak el. Végül a Magyar Néphadsereg keretein belül 1952-ben állították fel az 1. lovashadosztályt, mely intézkedéssel hét év szünet után újra rendelkezett sereglovassággal a magyar haderő. Három lovasezred alkotta a törzsét a hadosztálynak, emellett erős tűzér, harckocsizó és légvédelmi közvetlenekkel is rendelkezett. Sem kiképzésileg, sem az állomány feltöltöttségét illetően nem értek el kimagasló eredményt, így 1953-ra végül már csupán egy lovasezredet tartott fenn a Néphadsereg Miskolcon, mely alkalom adtán hadosztály erőre

töltődött volna fel. Azonban ez a magasabbegység sem volt hosszú életű, mivel 1954-ben végül feloszlatták a magyar haderő utolsó sereglövassági alakulatát.

Kulcsszavak sereglövasság, lovashadosztály, Magyar Néphadsereg, hadszervezet

Hamerli Petra

(petra.h@hotmail.hu, Pécsi Tudományegyetem/ Università degli Studi di Roma „La Sapienza”)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Magyar–olasz kapcsolatok a két világháború között. Közép-európai és balkáni kérdések, konfliktusok hatásai a magyar–olasz kapcsolatokra. A Vatikán álláspontja a magyar–olasz kapcsolatokról. Két világháború közötti szentszéki diplomácia. A kalocsai érsekség felosztása (1923) miatti per.

Előadás címe:

A lateráni egyezmény a két vilgháború közötti magyar–olasz kapcsolatokban

Absztrakt

1927. április 5-én Benito Mussolini és Bethlen István olasz és magyar miniszterelnökök –a két állam politikai érdekeinek több ponton való egyezésére hivatkozva – aláírták az olasz–magyar

barátsági szerződést, amely a Horthy-korszak Magyarországnak legfontosabb külpolitikai partnerévé Olaszországot tette.

Erre az időszakra esett a *lateráni egyezmény* (1929. február 11.) aláírása is, amely több évtized után rendezte a Szentszék és Olaszország viszonyát. Az egyezmény egyebek mellett meghatározta a Vatikán területének nagyságát, és államvallássá tette a katolikus felekezetet. Ezzel az aktussal Mussolini hihetetlen népszerűsége tett szert a hagyományosan vallásos olasz nép körében.

Magyarországon a katolikus egyházzal és a Szentszékkal való jó viszonyt ugyancsak fontosnak tartották, a katolicizmusnak hazánkban ekkor már közel egy évezredes hagyománya volt. A trianoni békeszerződést (1920. június 4.) követően különösen nagy jelentőségre tettek szert a szentszéki–magyar kapcsolatok, amelyek lehetőséget kínáltak Magyarország számára az első világháborút követő politikai elszigeteltségből való kitörésre.

Előadásomban arra keresem a választ, hogy – a fentiek fényében – milyen szerepet töltött be a lateráni egyezmény a két világháború közötti magyar–olasz kapcsolatokban, azaz Magyarország miként fogadta a Lateránban aláírtakat. Kutatásom főként az *Archivio Storico della Sezione per i Rapporti con gli Stati della Segreteria di Stato* (Vatikán Államok Közötti Kapcsolatok Szekciója Történeti Levéltára), az *Archivio Segreto del Vaticano* (Vatikáni Titkos Levéltár), az *Archivio Storico Diplomatico del Ministero degli Affari Esteri* (az Olasz Külügyminisztérium Történeti Levéltára), és a *Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára* iratanyagán alapul.

Kulcsszavak: magyar–olasz kapcsolatok; lateráni egyezmény; szentszéki diplomácia

Juhász Péter

(pjuhasz2003@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK
Történettudományi Doktori Iskola)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Magyar őstörténet, korai magyar történet, a Kárpát-medence
népvándorlás és kora Árpád-kora.

Előadás címe:

A 9. századi szláv vándorlás – szerbek, horvátok, morvák

Absztrakt

A 9-10. századi forrásokban több azonos nevet viselő szláv törzs/nép tűnik fel a Kárpáttól északra eső területen és a Balkánon. Az azonos törzs/népnevek az etnikai tudat egyik legfontosabb elemeként kétségtávolan azonos származásukra utalnak. Vajon mikor és miért kerülhettek e törzsek ilyen távoli helyekre egymástól?

A De Administrando Imperio (DAI) néven ismert 10. század közepi forrásunk híradásából értesülünk a horvátoknak és a szerbeknek az Elba-Odera-Visztula forrásvidékéről történt elvándorlásáról a Balkánra. A horvát hagyományok megőrizték az öt testvér által

vezetett honfoglalók emlékét, akik az avaroktól foglalták el Dalmáciát, egy részük pedig Illyricum-ot és (Alsó-) Pannoniát. A szerbek két testvérré emlékeztek, akik apjuk után örökölték az uralmat a frankok és a régi, fehér Horvátország közötti keresztleletlen, fehér Szerbia felett. Az egyik testvér Herakleios császár védelme alá vonult a nép felével együtt, aki Thessalonica tartományában telepítette le őket.

Bár a népi hagyomány Herakleios császár korára tette a horvát és szerb betelepülést, több okból jóval későbbi időpontra gondolhatunk. Megkeresztelésük csupán I. Basileios idején következett be, északi rokonaikkal pedig a még 9-10. században is őrizték azonosságukat. A Herakleios császár kora óta folyamatos balkáni szláv jelenlét mellett számolnunk kell egy, forrásunk keletkezését legfeljebb néhány nemzedékkel megelőző, 9. századi szláv bevándorlással is, amely a balkáni horvát és szerb etnikum kialakulását megmagyarázza, korábbi szláv csoportok integrációjával. Ennek a bevándorlásnak megleljük nyomait 9. századi írott forrásainkban, és ennek részeként számolhatunk a morvák megjelenésével is. A Kárpát-medence érintésével lezajlott szláv vándorlás két hulláma időrendileg jól illeszkedik az Avar Kaganátus 630 tájára és 794 utánra tehető meggyengüléséhez, majd frank uralom alá kerüléséhez.

Kulcsszavak: 7. század, 9. század, szláv vándorlás, szerbek, horvátok, morvák, avarok

Kardos Tamás

(kardos.tamas@opusztaszer.hu, Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Múzeumpedagógia

Előadás címe:

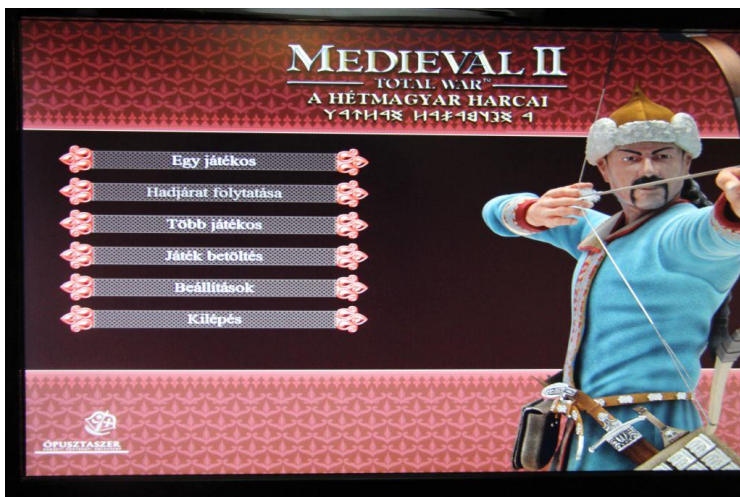
A „Hétmagyar harcai” interaktív hadtörténeti program elméleti- és gyakorlati haszna a történelemoktatásban és a történeti szemléletformálásban

Absztrakt

Az elmúlt évben az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban sikeresen fejlesztettünk ki egy interaktív hadtörténeti szoftvert, amelynek témája a magyar kalandozások korának legjelentősebb hadi eseményei, meghatározó csatái, alapvetően ragaszkodva a történelmi hitelességhez. A program segítségével alkalmunk nyílik különböző korosztályokból kikerülő tanulókkal több kalandozások korában lejátszódott csatát újra játszani, értelmezni. A program során a résztvevő tanulóknak lehetőségük van arra, hogy a hadvezérek bőrébe bújjanak és ebben a virtuális világban újrajátsszák ezeket a csatákat, amikor is már az ő saját döntéseik alapján alakulnak a hadi események. Ez komoly szinten fejleszti a gyerekek komplex gondolkodását, stratégiai érzékét, valamint emellett magas szintű történeti ismeretekkel

gazdagodhatnak, olyanokkal is, amelyek a tanterv keretein belül az idő és egyéb tényezők miatt nem férnek bele a tanórai keretbe. Ennek pedagógiai-, szakmai hozadékairól, tapasztalatairól szól az előadás, valamint érintjük a fejlesztési lehetőségeket. Az előadást összekapcsoljuk egy próbajátékkal is.

Kulcsszavak: történelem, hadtörténet, szemléletfejlesztés, kalandozások, kutatás, ifjúság, együttműködés, közös munka, taktika, szakmai eredmények, hasznos tapasztalatok, felnövekvő generáció, törzsszövetség

A „Hétmagyar harcai” interaktív hadtörténeti program

Kispál Richárd

(richard.kispal@gmail.com, Bevándorlási- és Állampolgársági Hivatal)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Elsősorban a Kárpát-medencei nemzeti kisebbségek történetének kutatása a fő profilom, azon belül pedig a németiség XX. századi története, illetve az Alföldnek, mint regionális és kulturális egységnek a vizsgálata. A nemzeti kisebbségek mellett foglalkoztat a modern kori nemzetközi folyamatoknak, azon belül pedig a migrációnak, a vizsgálata, főképp politikai háttere.

Előadás címe:

A migráció lélektana és technológiai vetülete

Absztrakt

Az elmúlt két évben az Európai Unió, valamint a kontinens országainak legnagyobb kihívásává a világszintű bevándorlás vált, amely a II. világháború óta nem látott mértékű és méretű embertömeg szabályozatlan áramlását eredményezte. A modern, XXI. századi migráció azonban jóval összetettebb, minthogy a 2015-ös évben 1 millió ember érkezett Európába: van a kérdésnek egy biztonságpolitikai és „technikátörténeti” vetülete is. Ma már a világ bármely pontján élő individuumoknak lehetősége van szert tenni olyan technológiai forrásokra, mint az „Internet”, a média információi, vagy akár csak az úgy nevezett „okostelefonok”. Eme

eszközök birtoklásával bárki könnyedén informálódhat egy országról kontinensnyi távolságból és akár dönthet úgy, hogy vállalva a viszontagságos utat, a jobb élet reményében elhagyja hazáját. Ez az „átlag-embert” is érintő technikai forradalom, amely mára a nemzetközi folyamatok interdependenciája révén biztonságpolitikai elemekkel vegyült, a bevándorlás-válság egyik fundamentumát jelentette a 2015-ös évben és hatásai közvetlenül érzékelhetőek lesznek már a kontinens rövidtávú jövőjében is.

Kulcsszavak: bevándorlás, nemzetközi kapcsolatok, biztonságpolitika, Európai Unió, telekommunikáció

Kiss Dávid

(davidkiss0112@gmail.com, Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatási területem a magyar katonai és rendőri különleges (terrorelhárító, és különleges műveleti) erők fejlődéstörténetét öleli fel, a XX. században, különös tekintettel a második világháború alatt, és -után létrehozott egységekre

Előadás címe:

A magyar rendőri terrorelhárító szolgálatok története (1987 – 1998)

Absztrakt

Az előadásomban igyekszem bemutatni a különleges rendőri feladatokra felkészített egységek kialakulásának, és átalakulásának első időszakát, annak külső és belső körülményeit, lehetőségeit, az egykorú források, később született tanulmányok, és a szolgálat volt tagjainak visszaemlékezései alapján, a korszak jogi és társadalmi környezetébe helyezve azt.

Kulcsszavak: terrorelhárítás, rendvédelem-történet, XX. század, Magyarország, Rendőrség Különleges Szolgálat, Komondor Terrorelhárító Szolgálat

Kőrös Ákos

(koros.akos@icloud.com, Szegedi Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatási területem a 19. századi Dél-alföldi társadalomtörténet, történeti demográfia. Érdeklődési körömbé tartozik az ehhez a témához kapcsolható társadalomtörténeti, módszertani ismeretek, valamint a témámat kiszolgáló egyéb tudományok és területek, mint például a pszichológia, a gazdaságtörténet, az antropológia, az orvoslás története.

Előadás címe:

Kiszombor történeti demográfiája a 18. század végén

Absztrakt

Előadásomat a dél-alföldi Kiszombor település római katolikus anyakönyvi bejegyzésének elemzésére építem. Az időintervallum az 1764–1789 közötti huszonöt év, a vizsgálat területi korlátai pedig maga a település, valamint annak húsz kilométeres körzete.

Az elemzés kimutatja, hogy az esketések száma növekvő tendenciát mutat, ugyanígy a keresztelesek száma. A halálozások száma azonban stagnál. A természetes szaporodás tendenciája növekvő, egy szaporodó népességszámú populációt alkot Kiszombor és térségének a társadalma.

Vizsgálataim során meghatároztam, hogy az esküvők ideje pontosan illeszkedett a tradicionális agrártársadalom életritmusába, azaz a mezőgazdasági munkálatok után kezdődött a lakodalmak számára alkalmas időszak. Decemberben és márciusban egyáltalán nem volt házasságkötés, amely a vallási tilalmak szigorú megtartására enged következtetni. A házasságok 90%-a valószínűleg első házasság volt. A házassági életkorokra sajnálatos módon nincsenek adatok. Kiszombor és környéke extrém módon endogám volt, azaz a házasodni kívánó személyek túlnyomó többsége a szomszéd községből sem választott párt magának. Megállapítottam, hogy a vőlegények származási helyüket tekintve távolabbi területről származhattak, mint a menyasszonyok.

A születések havi aránya kiegyensúlyozott volt, a legtöbben január és március, valamint szeptember és november között, a legkevesebben pedig április és augusztus között, valamint

decemberben születtek. A házasságok és a születések száma között nincs kimutatható összefüggés, ami meglepő az első házasságok arányát tekintve. A nemi összetételt vizsgálva arra jutottam, hogy valamivel több lány született, mint fiú; a nemi megoszlás havonta és évente is hullámzó. A legtöbbet használt keresztnév mindösszesen 12 név, amelynek fele fiú-, fele lánynév. A keresztelt neve 15%-ban egyezik valamely szülője nevével, valamint 21%-ban valamelyik keresztszülője nevével. Ezek alapján megállapítottam, hogy a névadási gyakorlatban inkább a tradíció, mintsem a divat gyakorolt nagyobb hatást.

A halálozások nagyobb eséllyel történtek augusztus előtt (75%) és több, mint 2%-kal több férfi halt meg, mint nő. Az elhalálozottak átlagéletkora mindösszesen 14,73 év volt, amely a magas gyermekhalandóságnak tudható be. Ez utóbbit is megvizsgáltam, a gyermekhalandóság éves átlaga 16% volt, de az ingadozás a huszonöt évben 10%–80% között mozog az négy évnél fiatalabban elhalálozottakat vizsgálva. Az összes elhalálozottnak a kétharmada 9 éven aluli volt.

Sajnálatos módon a bejegyzettek vallására, foglalkozására utaló adatot nem, vagy nem eleget találtam.

Összességében elmondható, Kiszombor és környéke a 18. század végén egy növekvő népességgel rendelkező nemesi központ volt, ahol valamivel több nő volt, mint férfi (többen születtek, kevesebben haltak meg nők közül). Az életkilátások meglehetősen mostohák voltak a magas gyermekhalandóság végett, ami jelentősen magasabb volt, mint az 1830-as években.

Kulcsszavak: Kiszombor, demográfia, 18. század, anyakönyvek

Lengyel Ádám

(adamlengyel92@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

II. világháború hadtörténete, hidegháború forró pontjai,
USA háborúi 1990-óta

Előadás címe:

Amerikai harci mentőakciók – Szómália és Afganisztán

Absztrakt

Előadásom során a modern hadviselés egy kevésbé ismert, ám annál érdekesebb aspektusába igyekszem betekintést nyújtani 1993. október 3-4-én végrehajtott mogadishui és a 2002. március 4-5-én végrehajtott Takur Ghar-i harci mentőakciókon keresztül. A két akciót az eseménysorokban mutatkozó véletlen egybeesések teszik igen érdekessé, jól összehasonlíthatóvá.

Előadásom során igyekszem megvilágítani az akciók körülményeit, a helyzet kialakulásának okait, valamint elemzem a mentőakciók végrehajtását és annak módjait

Kulcsszavak: Mogadishu, Takur Ghar, harci mentőakció, különleges műveletek, modern hadviselés

Mezey Csaba Bence

(mezeybence@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

A 20. századi világháborúk hadtörténete. a helyi háborúk hadtörténete.

Előadás címe:

A statikus védekezés evolúciója az I. világháborúban

Absztrakt

Előadásom témája a statikus védekezés alakulása 1914 és 1918 között. Vizsgálati alanyom a nyugati fronton alkalmazott védekezési taktika és stratégia, illetve azok változása a háború menetének alakulásával párhuzamosan. Ennek során vizsgálni fogom védelem taktikai és műszaki elemeit, kiépítettségét, a gyalogsági tűzfegyverek használatát és a tüzérség alkalmazását.

Kulcsszavak: I. világháború, lövészárokharc, állóháború,

Oláh András Pál

(olahandraspal@gmail.com)

Kutatási (érdeklődési) terület:

II. világháborús légi harcok, bombázások, légoltalom

Előadás címe:

A szövetséges légierők magyarországi légifelderítésének kérdései a II. világháború idején

Absztrakt

A szövetséges légierők 1943 őszétől előbb Észak-Afrikából, majd áttelepülésüket követően a dél-olaszországi légibázisokról megkezdték a dél- és közép-európai célpontok felmérését és feltérképezését. A magyarországi célpontokról ugyan már korábban elindult a hírszerzési adatok összegyűjtése, a levegőből történő felderítésük csak 1943 szeptemberétől kezdődhetett meg. Ezt a feladatot kizárólag a Földközi-tengeri Szövetséges Légierők felderítő alakulatai végezték, többségében a Dél-Afrikai Légierő 60. századának pilótái.

Ez a művelet roppant nehéznek bizonyult, hiszen olyan hatalmas területet kellett felmérni rövid időn belül, amelyet földrajzi adottságai miatt eddig lehetetlen volt berepülni, akadályozta őket a téliesre forduló időjárás, valamint a bevethető repülőgépek és pilóták hiánya is.

Előadásomban kísérletet teszek ezen felderítő művelet magyarországi vonatkozásainak bemutatására, koncentrálva a szegedi célokra, részletesebben elemezve a bevetések tulajdonságait és történetét.

Az előadás az alábbi témacsoportokat érinti: A szövetséges légierők felderítési tevékenysége a földközi-tengeri térségben; a magyar célok légifelderítése; a szegedi célok légifelderítése; a 60. repülőszázad iratanyagának forráselemzése és forráskritikája.

Kulcsszavak: szövetséges légierők, légifelderítés, I. világháború, repülőgép

Péterffy Gergely

(petroszjan@gmail.com, EKF Történelemtudományi Doktori Iskola)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatási területem az 1945 utáni magyar történelem, elsősorban közlekedéstörténet, valamint a honvédség, néphadsereg részvétele a közlekedési infrastruktúra építésében, korszerűsítésében. Doktoranduszként az 1945–1949 közötti vasúti közlekedés helyreállítását kutatom.

Előadás címe:

Dél-Alföld vasúti közlekedése a II. világháború utáni években, 1944–1949

Absztrakt

Előadásomban Magyarország délkeleti részének vasúti közlekedését mutatom be a MÁV Igazgatóságon havonta összeállított üzemgazdasági jelentések alapján. Ezen adatok, illetve az 1945 nyarán a front átvonulásának időszakáról készített összefoglaló jelentés alapján rekonstruálható a MÁV Szegedi Üzletvezetőségéhez tartozó hálózat helyreállításának üteme, a műszaki és gazdasági helyzetének vázlatos ismertetése. A térség vasúti közlekedésének mihamarabbi helyreállítása már csak azért is különös jelentőséggel bírt, hiszen az Alföld kulcsszerepet játszott a főváros élelemmel való ellátásában. Ezenkívül persze számos a

szovjet katonai szállítás, illetve a jóvátételi szállítások is érintették az üzletvezetőséget –köszönhetően részben a sík terep miatti viszonylag gyors közlekedésnek is.

Kulcsszavak: vasút, üzemvitel, helyreállítás, MÁV, Dél-Alföld

Szabó Sándor

(sanyi1126@gmail.com, SZTE BTK)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Kutatási területem az I. és II. világháború frontélményei a narratív forrásokban. Kunszentmártoniként elsősorban a helytörténeti vonatkozások érdekelnek, a település és a világháborúk története.

Előadás címe:

Kunszentmártoni emlékek a második világháborúról

Absztrakt

1988, 1989 és 1991-ben diktafonnal készültek interjúk a második világháborút megjárt kunszentmártoni veteránokkal. A 22 éves ember különös részletességgel meséli el a II. világháborús emlékeit. Az interjúkat az oral history módszertanával kívánom feldolgozni. Ezek elemzéséhez az alábbi életútbeli csomópontokat veszem górcső alá: 1. a bevonulás körülményei, 2. a fronton eltöltött mindennapokat és az ott szerzett élményeket, 3. a hadifogság és hazajutás élményei. Az interjúkban a születésüktől kezdve mesélik el

egykori honvédek. Szólnak életükről, gyerekkorukról, majd a katona évekről, és az akkor szerzett emlékekről. Ezek az emlékek olyan elevenen éltek az idős emberekben, hogy több esetben napra pontosan meg tudta mondani például a bevonulás napját. A fronton eltöltött mindennapok igen részletesen kirajzolódtak az interjúk során, ahogy a fogságba esés körülményei, a hadifogság átélése és a sokszor kalandos hazajutás.

Kulcsszavak: Kunszentmárton, honvédek, emlékek, emlékezés, elbeszélte történet, II. világháború, frontélmények, hadifogság, hazajutás körülményei

Szanka Brigitta

(sz.brigitta0217@gmail.com, Szegedi Tudományegyetem BTK
Történettudományi Doktori Iskola)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Eleinte a szász dinasztia korához köthető Merseburgi Thietmar krónikája alapján a császári ünnepekkel foglalkoztam. Ugyanakkor az MA-s diplomamunkámban Luxemburgi Zsigmond utazásainak bizonyos részleteit vizsgáltam meg, amit a PhD doktori disszertáció keretében folytatok

Előadás címe:

Anjou- és Zsigmond-kori utazások vizsgálata és annak módszertani lehetőségei

Absztrakt

I. Károly magyar király, András herceg és kíséretük 1333-ban az Adriai-tengert átszelve érkezett meg Apulia egyik kikötőjébe, majd onnan pedig szárazföldi utakon jutott el a már jól ismert eljegyzés helyszínére, Nápolyba. I. Lajos 1347-ben indult el az első nápolyi hadjáratára. Az utat már ismert okokból adódóan a szárazföldön kellett megtennie, ami akkoriban több szempontból is nagy kihívásnak számított. A hadjárat azonban számára viszonylag gyorsan véget ért, ugyanis az Európát sújtó nagy pestisjárvány 1348-ban Itáliát is elérte. Mindez alapján – nem meglepő módon – hazafelé már a tengeri utat választotta. A térségbe legközelebb 1350-ben tért vissza, ekkor már szintén a tengeren közlekedett Dél-Itáliába. A hadjáratról még ugyanebben az évben, de már a szárazföldön utazott vissza a Magyar Királyság területére. A későbbiekben, a Velence elleni harcok során már csak az észak-itáliai térséget érintette. Az Anjouk különböző jellegű itáliai utazásai több szempontból is jól feldolgozott témának számítanak. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy ebben az esetben, főként a dél-itáliai utazásokra koncentrálva, érdemes lenne ezt a témakört más oldalról is megközelíteni, és a középkori utazástörténet-kutatás módszerével is megvizsgálni. Továbbá, lehetőség szerint, az okleveles anyag alapján célszerű lenne kiegészíteni a korábbi eredményeket. Előadásomban tehát mind a Károly király diplomáciai

útja, mind a Lajos király hadjáratai kapcsán felmerülő kérdéseimet – az utazások logisztikai háttere (pl. követküldések, felderítés, hajók beszerzése), és azoknak lefolyása (pl. útvonalak, távolságok, menetteljesítmények, domborzati és vízrajzi viszonyok, szállítási lehetőségek, szállások) – szeretném felvázolni.

Kulcsszavak: I. Károly, I. Lajos, utazás, Nápoly, hadjárat, diplomácia

Szóts Zoltán Oszkár

(zoltanszots79@gmail.com, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Újkor.hu – A velünk élő történelem)

Kutatási Az első világháború számos kérdése máig tisztázatlan, annak ellenére, hogy a róla szóló szakirodalom könyvtáryi méretű. Kutatásaimban részint ezt a dokumentummennyiséget igyekszem átlátni, részint az első világháború historiográfiai értelmezéstörténetét szeretném tisztába tenni, részint pedig arra szeretnék választ kapni, hogy az első világháborús részvétel mennyire határozta meg a Horthy-korszak során a társadalom gondolkodását, mentalitását, különös tekintettel a frontról hazatérő férfiakra.

Előadás címe:

Miért lesz ma valaki történész?

Absztrakt

A történettudomány úgynevezett szubjektív forrásai, azaz a levelek, naplók és memoárok különösen értékesek a biográfiaírásakor, hiszen számos olyan adalékot adhatnak, amiket más forrásban hiába keresnénk. 20-21. századi személyek esetén érdemes felvenni a szubjektív források közé az oral historyt is. Előadásom első részében az Újkor.hu Portré rovata élén eddig töltött két év interjúkészítési és -szerkesztési tapasztalatait szeretném megosztani az érdeklődőkkel. Az itt készült interjúk ugyan nem oral history kutatás céljából készültek, de módszertani alapot szolgáltatnak az ilyen kutatásokhoz (amelyek a tábor aktuális fő tematikáját, az 1956-os forradalom és szabadságharcot tekintve nagyon is relevánsak). Az interjúk során egy olyan kérdés volt, ami szinte minden esetben előfordult, mégpedig az, hogy a beszélgetőpartner milyen indíttatásból lett történész. Az erre a kérdésre adott válaszok összegző bemutatása külön érdekes lehet a IV. Kárpát-medencei Fiatal Magyar Történészek Táborában részt vevő kollégák számára, ezért előadásom második felében ezt szeretném prezentálni.

Kulcsszavak: szubjektív források, interjúk, Újkor.hu.

Tóth Dominik

(dmnk.tth@gmail.com, Károli Gáspár Református Egyetem)

Kutatási (érdeklődési) terület:

A Magyar Királyság hadjáratai a középkori Balkánon

Előadás címe:

*Interdiszciplináris módszerek XV. századi török-ellenes
hadjáratok kutatásában*

Absztrakt

A hadtörténeti tárgyú kutatásokhoz, különösen, ha középkorról van szó, a primer források önmagukban teljesen alkalmatlanok. Más tudományterületek módszertani eszközeivel kiegészülve azonban a kutatás új irányai nyithatók meg. Modellszámítás alkalmazásával például lehetséges egy fiktív haderő élelmezésének és bérének kiszámítása, melynek eredménye megdönteni látszik a sok 10 000-es hadsereglétszámok tényét.

Kulcsszavak: hadszervezés, középkor, modellszámítás

Turda Gábor

(tgaba@freemail.hu, Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark)

Kutatási (érdeklődési) terület:

Érdeklődési körömet leginkább a hadtörténet szóval tudnám összegezni: szívesen olvasok, kutatok a hadászat világában korszaktól, területtől függetlenül. Ezen a területen kiemelt helyen foglal el a 15. századi magyar–oszmán háborúk témaköre, különösen Hunyadi János hadászatát, valamint csatáit, hadjárait vizsgálom. Emellett a nomád harcászat, a honfoglalás korának, valamint az ún. kalandozások időszakának harcászata iránt érdeklődök.

Előadás címe:

A számítógépes csatarekonstrukciók – A hadtörténet új elemei

Absztrakt

A történelem számos csatája máig rejteget olyan részleteket, amelyek magyarázatát a források, egyéb tudományos anyagok felhasználásával sem tudjuk teljes bizonyossággal megadni. Hadmozdulatok, események, esetleg apróbb, ám annál jelentősebb adalékok hiányozhatnak ahhoz, hogy a leírásokkal hiányosan rendelkező hadtörténeti eseményeket rekonstruálni tudjuk. Azonban a modern technika segítségünkre siethet ilyen esetekben: különböző szoftverek (akár számítógépes játékok) megfelelően leprogramozott, ezáltal a meglévő történeti adatokra támaszkova készült virtuális

körülmények megteremtésével lehetőségünk adódik ilyen események modellezésére. A rekonstruált eseményeket a hadvezér szerepébe bújó felhasználó döntéseivel más irányba is terelhetjük, így körüljárva a „mi lett volna, ha” kérdéskört is. Az újrajátszott csata lehetőséget ad a valóságos eseménnyel való összehasonlításra, a lejátszódott események vizsgálatára és elemzésére.

Kulcsszavak: hadtörténet, interaktív szoftver, csatarekonstrukció, elemzés

<http://opusztaszer.hu/szallas/szeri-kemping>

A szállásul szolgáló faházak a Szeri Kempingben

<http://www.opusztaszer.hu/vendeglatas/szerikavezo>

Az előadások színhelye: a Látogatóközpont

Ezúton szeretnénk megköszönni az alábbi szervezetek és személyek
támogatását, értő, segítő munkáját:

Kertész Péter

Kovács Attila

Nemzeti Kulturális Alap

Oláh János

Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark

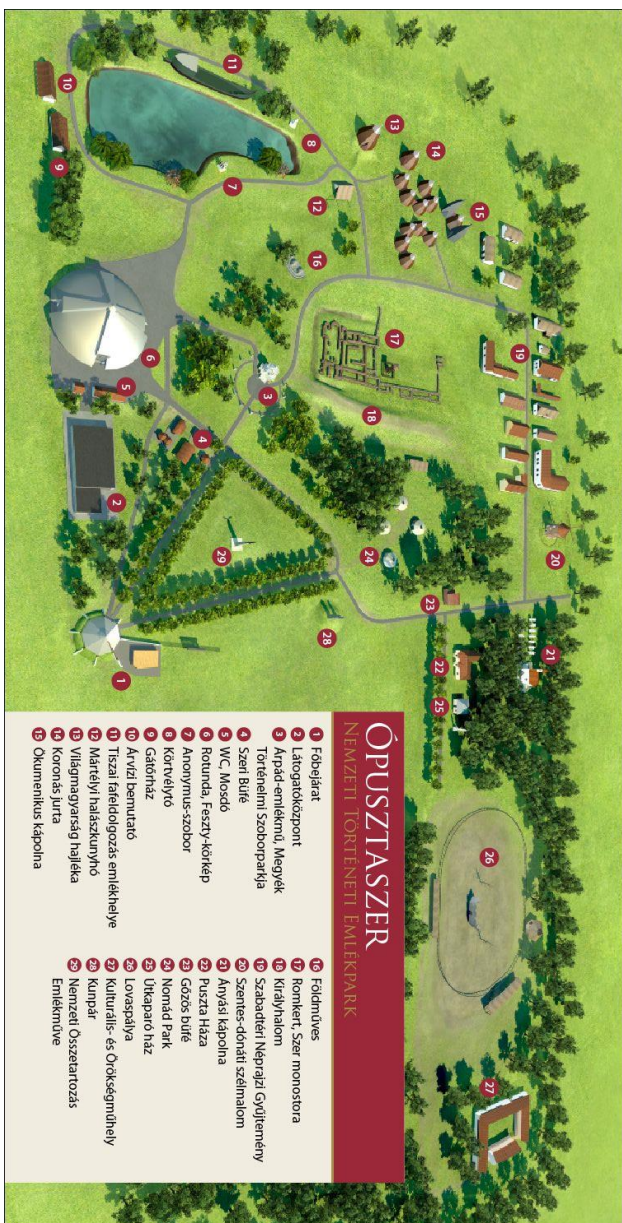
Pászka Imre

Kiadta: Belvedere Meridionale, Szeged

www.belvedere.meridionale.hu

Kiadóvezető: dr. Jancsák Csaba

Nyomta: S-Paw Bt., Üllés

ÓPUSZTASZER NEMZETI TÖRTÉNETI EMLÉKPARK

1 Főbejárat	16 Földműves
2 Látogatóközpont	17 Homokvár, Szer monostora
3 Árpád-emlékmű, Melyék	18 Királyhalom
4 Történelmi Szoborparkja	19 Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény
5 Szeri Búfé	20 Szentes-dórtati szelmalom
6 WC, Mosdó	21 Anyai ház
7 Rotunda, Festő-körkép	22 Puzsai Ház
8 Anonymus-szobor	23 Gözös búfé
9 Körtevízyó	24 Nomád Park
10 Gátottház	25 Lovaspatya
11 Arvazi bemutató	26 Utaparkó ház
12 Tiszai felfedezés emlékhelye	27 Kupaár
13 Mártélyi halászkunyhó	28 Nemzeti Összetartozás
14 Világmagyarok hajléka	29 Emlékműve
15 Koronás jurtá	
16 Ökumenikus kápolna	